

VALIKAINED

Loovusõpetus

Õppeaine kirjeldus:

Loovusõpetust õpetatakse 4. klassis 1 tund nädalas kogu õppeperioodi jooksul. Loovusõpetuse eesmärgiks on luua praktilised võimalused loova eneseväljenduse ja loova mõtlemise arendamiseks. Loov mõtlemine aitab selgusele jõuda oma kalduvustes ja võimetes ning tagab suutlikkuse erinevates eluvaldkondades tulemuslikult toimida. Praktiliste tööde kaudu pööratakse tähelepanu keskkonnale ja säästvate tarbimisele. Õppetundides arutletakse nähtuste ja olukordade üle ning kasutatakse erinevaid teabeallikaid, ühendatakse loov mõttetöö ja praktiline tegevus.

Õpilased täidavad erinevaid loovülesandeid, lähtudes põhimõttest, et loovuses ei ole õiget või valet, on lihtsalt erinevad lahendusviisid. Õppaine on lõimitud kunstiõpetuse, käsitöö, loodus- ja inimeseõpetusega.

Rõhuasetused/eesmärgid.

- Aine kaudu toetatakse õpilaste üldist õpimotivatsiooni.
- Õppesisu ja omandatavad oskused seostatakse igapäevaeluga ning nende rakendatavusega tulevases tööelus ja jätkuõppes.
- Teadvustatakse erinevaid õpistrateegiaid ning arendatakse enesekontrolli oskusi.
- Arendatakse õpilaste kujutlusvõimet, erivõimeid ja huvisid.
- Tutvutakse nüüdisaegse kunstimaailma loovuse avaldumise erinevate vormidega.

Õppesisu ja tegevused	Õpitulemused
• loomine kui tegevus, loomeprotsess ja mõtlemine; • ajurünnakute korraldamine ülesandele/probleemile lahendi leidmiseks; • meisterdamine igapäevaelu jääkmaterjalidest; • arutelu ja analüüs teemal „Mida me kogume ja mida kollektsioneerime“;	Õpilane • pakub erinevaid ideid tõstatatud probleemi või ülesande lahendamiseks; • rakendab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii oma loometegevuses kui ka igapäevases elus; • osaleb tulemuslikult erinevates rühmatöodes ning mõistab enda olulisust meeskonnas;

- materjalide kogumine, prügi sorteerimine, keskkonnasäästlik tarbimine;
- meisterdamine individuaalselt ja rühmas;
- mustrite väljatöötamine;
- dekoratsioonide valmistamine;
- mängulised loovülesanded (maskid, peakatted, kostüümid).

- meisterdab looduslikust ja jääkmaterjalist erinevaid objekte, kasutades erinevaid töövahendeid ohutult ja säästvalt;
- valmistab õpetaja suunamisel erinevatest materjalidest maski, kostüümi detaile ja dekoratsioone, kasutades loovalt erinevaid materjale.

Draamaõpetus

Õppeaine kirjeldus:

Draamaõpetust õpitakse üks tund nädalas kolmandas, viiendas, kuuendas, seitsmendas ja kaheksandas klassis. Valikaine eesmärk on toetada õpilaste sotsiaalsete pädevuste ning ettevõtlikkuspädevuse kujunemist.

Draama on õppeaine, mis keskendub eneseväljenduse oskusele ja julgusele. Arendatakse tähelepanuvõimet, kuulamisoskust, reaktsioonivõimet, keskendumist ülesannetele, loogilist mõtlemist, mälu, kujutlusvõimet, mõttekiirust, rütmitaju, liikumise ja liigutuste valitsemist, tegutsemistäpsust, ruumis orienteerumist, oskust selgelt ja arusaadavalt rääkida, lugemisoskust, loovust ja fantaasiat, emotsionaalsust, suhtlemisoskust, empaatiavõimet, koostööd, viisakust, kannatlikkust. Samuti arendab tahet ja vastupidavust, aitab märgata ümbritsevat, reageerida muutustele ning annab oskusi ja julgust muutustega edukalt toime tulla.

Draama on õppeaine, kus mõtte-, sõna-, tundeelu ning füüsiline aktiivsus põimuvad õpetamise protsessis, andes võimaluse omanda uusi teadmisi ja kogemusi. Tegevus tugineb draamakasvatuse põhimõtetel, kus eesmärgiks on kogu protsess ja positiivse minapildi kujunemine.

Draamaõpetus võimaldab lapsel näidata oma isikupära, teha iseseisvaid otsuseid, kogeda positiivseid emotsioone, õppida tundma oma võimeid, suhelda ja suhestuda mängudes rühmakaaslastega.

Draamaõpetus toetab laste loovuse kujunemist ja kujundamist. Loovus aitab last paremini eluga toime tulla, eriti tavatutes olukordades ja uute probleemide lahendamisel.

Draamaõpetus võimaldab pakkuda huvitavat jõukohast tegevust ja tõsta enesehinnangut lapsekeskselt, arvestades arengukesksust, õpilaskesksust ainekavas, õpikesksust, individikesksust ja lapsesõbralikkust.

Draamas luuakse ja räägitakse üksteisele lugusid, luuakse kogemuslikku tähendust. See võimaldab tundmatut, riskantset ja ohtlikku mänguliselt praktiseerida ja harjutada, samuti rahulikult analüüsida käitumist pingeolukordades ja tundmatutes situatsioonides.

Draamaprotsess avardab arusaamist, õpetab nägema asju mitmest vaatepunktist, muudab negatiivseid hoiakuid. Õpitakse erinevusi aktsepteerima ja väärtustama, rõhutatakse õppija tugevusi ning ressursside märkamist.

Tundide ülesehituse aluseks on aastaringi teemad ja traditsioonilised üritused kooli üldtööplaanis. Lugemistundide tekstide, eakohaste kirjanduspalade, muinasjuttude abil suunatakse last järjest enam kasutama kujundilist mõtlemist. Tundide läbiviimisel kasutatakse järgmisi tegevusi:

- lugemise või jutustamise kuulamine, kaaslaste vastuste ja lugemise jälgimine õpetaja suunamisel;
- muinasjuttude või lugude jutustamine ning lugude arendamine;
- matkimismängud, mille sisuks on inimeste töö ja elu, samuti loomade, lindude jms. tegevuse matkimine;

- mängud, mille sisu võib põhineda mõnel konkreetsel allikal: muinasjutul, filmil, laulul vms;
- rolli- ja liikumismängud;
- loovliikumine, mis võimaldab tunnetada iseennast ja oma keha, jäljendada õpetajat ning kaaslast, arendada koordineerimist, loominguoskust ja loovust;
- enesetunnetust ja kuulmismeelt arendavad mängud.

Draama õppeaines käsitletakse läbi praktika monoloogi, dialoogi, stseeni, kirjandusteose dramatiseeringut; näidendi esitamist; näidendi analüüsi ja tõlgendamist. Samuti käsitletakse lavakujundust, kostüüme, grimme, muusikalist kujundust.

Draamatunni tegevuslik ülesehitus on järgmine: kehasoojendus, tähelepanumängud, virgutavad aistinguharjutused, kujutluspilti ergutavad ülesanded, hääle- ja kõneharjutused, kontaktharjutused, rollimäng, mänguline improvisatsioon, laulumäng, rahvalik mäng, erinevad tegevused, mis aitavad omandada ja saavutada lihtsustatud riiklikku õppekava õppe- ja kasvatuseesmärke.

Lõiming teiste ainetega

Eesti keel – teksti mõistmine, suuline- ja kirjalik eneseväljendusoskus.

Matemaatika – infotehnoloogiliste vahendite kasutamine (video, mängud), ruumi tajumine.

Liikumisõpetus – praktiline, eesmärgistatud liikumine, õuesõpe, vahendite kasutamine liikumisel.

Loodusõpetus – loodushelide kuulamine, matkimine, kirjeldamine.

Kunsti- ja tööõpetus - käeline tegevus (maskid, kostüümid, nukud).

Muusikaõpetus – muusika kuulamine, erinevate helide tajumine, erinevate pillide kasutamine.

3. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 3. klassis

- Kujundatakse õpilase roll, häälestatakse õpilast suhtuma õppimisse positiivselt.
- Käitumisaktide teadvustamine ja moraalinormidele vastav käitumine, viisakas ja reeglitekohane käitumine tuttavates situatsioonides.
- Soodustatakse arengulisi muutusi õpilaste tunnetuslikus ja kõnelises tegevuses aktiivse suhtlemise kaudu, mängu ja matkimise kaudu.
- Tekstide valikul arvestatakse laste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme, rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni.
- Arendatakse loovat tegutsemist.

- Praktilise tegevuse käigus pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne erinevustele ja eristamisele, tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega.
- Suunatakse märkama intonatsiooni põhimalle ja seostama neid vastavate näoilmete ja kehakeelega, hääletugevuse muutmine.
- Arendatakse koordineeritud liigutusi, rütmitunnet ja kehatunnetust, kujundatakse elementaarne oskus kontrollida oma kehaasendit ja liigutusi.
- Antakse teadmisi ja aidatakse kaasa kultuuripärandi säilimisele - Eesti sümboolika, rahvakalendri tähtpäevad, pere ja kooli traditsioonid, kirjandus.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Draama kui kunstiliigi tutvustamine; • mängutegevusele ergutamine, eneseväljendusoskuse rikastamine huvipakkuvate mängude kaudu; • jõukohased mängulised tegevused, mis arvestavad võimete, oskuste ja isikuomadustega; • õpilaste suunamine julgelt ja loovalt oma võimeid rakendama; • ühtekuuluvustundele ning koostööle rajatud mängutegevused; • sotsiaalsete ja keeleliste oskuste tugevdamine; • pingevalt suhtlemine ja tegutsemine; • meeleolu ja tunnete väljendamine miimika, žestide, hääle ning liikumise abil; • meeldivate emotsioonide ja rõõmu pakkumine; • esinemiskogemuse ja esinemisoskuse võimaldamine ja arendamine kaaslaste ees ja koos nendega; • eduelamuse kujundamine; • protsessi meeles pidamine, loogilise järgnevuse tajumine; • tähelepanu ja keskendumisoskuse arendamine; • seoste loomisoskuse, loogilise järgnevuse tajumine ja omandamine ;	• Omab sõnalise eneseväljenduse kogemusi kaaslaste ees; julgeb ennast väljendada sõnaliselt ja liigutuste kaudu. • Osaleb ühistevuse ajal dialoogis – alustab ja jätkab dialoogi (küsimus – vastus, teade – küsimus, kutse koostevusele, nõustumine, loobumine). • Arenenud on enesetunnetus: suudab pärast õpetaja juhtimisel toimunud analüüsi eristada ennast ja rolli. • Täidab etenduses erinevaid jõukohaseid rolle. • Julgeb avaldada oma arvamust, ühise arutelu käigus annab hinnangu tegevusaktile (eneseväljendusvõimaluse läbi on suurenenud eneseusk). • Oskab arvestada rühmakaaslastega, ootab oma järke, kuulab kaaslaste kõnet. • Oskab loovalt kasutada meeskonnatööoskusi erinevates situatsioonides. • Annab ühisvestlustes hinnanguid tegevusaktidele. • Oskab nimetada, mille poolest ta sarnaneb teistega ja mille poolest erineb teistest.

• erinevate olukordadega kohanemine; • kujutlusvõime arendamine; • rollimängud, nukuteater, maskimängud, muusika ja tants.	• Hindab ning vastandab õpituatsioonis oma ja kaaslaste igapäevaseid käitumisakte õige/vale, meeldib/ei meeldi tasandil. • Kirjeldab viisakat käitumist koolis, külas ja koduümbruses. • Nimetab näoilme ja hääletooni järgi kaaslaste 4–6 emotsiooni. • Oskab ise (4–6) emotsiooni kasutada (näidendis). • Väärtustab Eestit, oma kodumaad. • Teab rahvakalendri tähtpäevadega seotud rahvalaule ja traditsioone. • Mängib paarides laulumänge ja muid erinevaid seltskonnamänge.
• Teatri- ja kinokülastused	• Oskab abistavate küsimuste toel taastada nähtu sisu, iseloomustada tegelasi. • Oskab nähtu kohta arvamust avaldada.

5. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 5. klassis

- Õpetada oma keha ja meelt valitsema.
- Omandab vajaliku julguse, oskuse ja teadmised eneseväljenduseks, mida on vaja oma mõtete, tunnete, tahtmiste, emotsioonide ja vajaduste edasi andmiseks ja mõistmiseks.
- Hindab ja arendab oma loovust ja fantaasiat.
- Eristab reaalsust fantaasiast.
- Väljendab kõnes ruumi ja aja suhteid.
- Õpetada töötama nii suulise kui kirjaliku tööjuhendi järgi.
- Õpetada hindama nii oma kui ka teiste tööd.
- Kujundada rühmas töötamise oskust, tajudes oma võimeid ühistöös.
- Arendada oskust käituda keerulistes olukordades, kokkulepetest kinnipidamist.

- Kinnistada dialoogi alustamise ja jätkamise oskust.
- Arendada kuulamise ja kõnele adekvaatselt reageerimise oskust.
- Omandada algteadmised näitekunstist.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Erinevate emotsioonide väljendamine teksti ja tegevuse kaudu; • dialoogide esitamine; • esinemine kaaslaste ees ja koos nendega; • kujutlusmängud, kujuteldava kirjeldamine, joonistamine, väljendamine liikumise kaudu; • matkimismängud: miimika kasutamine, pantomiim, žest (olukordade, esemete, tööde, tegevuste kujutamine liikumise kaudu); • enda heade omaduste ja oskuste kirjeldamine; • oma probleemide, vajaduste ja ootuste teadvustamine; • diktsioon, hääletugevus, -selgus, väljenduslikkus; • koostööle rajatud mängutegevused; • partneritunnetus harjutused; • koostöö ja suhtlemise arendamine erinevate tegevuste kaudu; • kaaslaste hinnangute kuulamine ja aktsepteerimine; • rollimängud: probleemide ja konfliktide lahendamine, alternatiivsete käitumisviiside leidmine, väärtuste ja kõlblusnormide kujundamine; • tähelepanu ja vaatlusülesanded; • kuuldu järgi tegutsemine; • seoste loomise, loogilise järgnevuse tajumine; • enda osaluse analüüs meeskonnatöös; • tegevustele, olukordadele ja situatsioonidele hinnangu andmine.	• Tunneb rõõmu loovast tegevusest. • Kasutab eri tüüpi dialoogirepliike koostevuses. • Väärtustab kunstiloomingut, väljendab ennast kunstivahendite abil. • Kasutab häält, miimikat, žeste ja keha oma mõtete ja tunnete väljendamisel. • Oskab ja tahab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta. • Saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes ja muudab vastavalt oma hääle tugevust. • Aktsepteerib kaaslaste erisusi tegevustes. • Oskab ja tahab teha koostööd, järgib kokkulepitud reegleid. • On positiivne ja arvestab kaaslastega. • Loob situatsioone, kus on võimalik pälvida kaaslaste tunnustust. • Mõistab kompromisside vajalikkust. • Tunnustab ja aitab kaaslasi, hindab enese ja kaaslaste töö tulemusi. • Annab hinnangu näitemängulistele tegevustele ning põhjendab seda. • Oskab näidelda. • Hindab õpituatsioonis oma igapäevast käitumist, oma soove ja motiive. • Kooskõlastab oma tegevuse ümbritsevaga. • Keskendub tegevusele, kavandab ja hindab seda, näeb oma eksimusi, tunnistab neid, korrigeerib vajadusel tegevust.

• Teatri külastamine, vaadeldud etenduse analüüsimine.	• Teab teatritöö organiseerimise põhimõtteid, lavastuse tehnilist teostust: kostüüm, grimm, lavakujundus.

6. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 6. klassis

- Arendada sotsiaalseid oskusi ja koostöövõimet.
- Iseenda avastamine liikumise ja mängu kaudu.
- Arendada emotsionaalseid ja intellektuaalseid võimeid.
- Õpetada mõtestama igapäevast käitumist.
- Õpetada lahendama probleeme.
- Oma keha ja vaimu arendamine ning tundma õppimine.
- Omandada teadmised teatritegemise algtõdedest.
- Toetada esinemisjulguse arengut.
- Elavdada algatusvõimet ja katsetamisjulgust.
- Arendada fantaasiat, kujutlusvõimet, loovust, väljendusoskust, vaatlusvõimet ja esteetiliste väärtuste tunnetamist.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• erinevate teatriliikide tutvustamine; • vestlemine erinevatel teemadel, erinevate situatsioonide läbimängimine; • etüüdid, kujutluspiltide loomine, rollimängud; • diktsioonitreeningud; • improvisatsioonilised mängud, etüüdid; • harjutused ja mängud mälu treenimiseks; • improvisatsiooniline aheljutustamine;	• On enesekindel ja julge suhtleja. • Oskab analüüsida erinevaid olukordi ning enda käitumist. • On üle saanud lavakrambist. • Oskab rakendada oma loovust. • Saab esinemiskogemusi erinevas vallas (kontserdid, näidendid, konkursid). • Oskab kasutada lavaruumi.

• nukuteatri mängime; • meeleolu ja tunnete väljendamine miimika, žestide, hääle ning liikumise abil; • väljendusoskuse rikastamine mängude kaudu; • deklameerimise harjutamine;	• On kaasalööjana saanud kogemuse näidendi valmimise protsessis. • Omab kogemusi kaaslastega suhtlemisel ja oskab teistega koos töötada, omab grupitunnetust. • Oskab väärtustada teiste kunstilist eneseväljendust. • Esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.
• Teatri külastamine (Noorsooteater), vaadeldud etenduse analüüsimine.	• Teab teatritöö organiseerimise põhimõtteid, lavastuse tehnilist teostust: kostüüm, grimm, lavakujundus. • Tunneb teatri liike, teab nukuteatri eripära. • Analüüsib abiga lihtsamat tegevustikku.

7. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 7. klassis

- Omandab vajaliku julguse, oskuse ja teadmised eneseväljenduseks, mida on vaja oma mõtete, tunnete, tahtmiste, emotsioonide ja vajaduste edasi andmiseks ja mõistmiseks.
- Valitseb oma keha ja meelt.
- Töötab nii suulise kui kirjaliku tööjuhendi järgi.
- Hindab ja arendab oma loovust ja fantaasiat.
- Hindab nii oma kui ka teiste tööd.
- Töötab rühmas, tajudes oma võimeid ühistöös.
- Oskab käituda keerulistes olukordades, peab kinni kokkulepetest.
- Alustab ja jätkab dialoogi.
- Eristab reaalsust fantaasiast.
- Väljendab kõnes ruumi ja aja suhteid.
- Omandab algteadmised näitekunstist.

- Toetada esinemisjulguse arengut.
- Elavdada algatusvõimet ja katsetamisjulgust.
- Arendada fantaasiat, kujutlusvõimet, loovust, väljendusoskust, vaatlusvõimet ja esteetiliste väärtuste tunnetamist.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Omaloominguliste tekstide loomine: kirjutab loole või situatsioonile lõpu; • mõiste- ja mõttekaartide loomine; • mängudes ja improvisatsioonides osalemine, kus tegelasteks on mänguasjad, õppetarbed; • käitumissituatsioonide mängimine, olukordade kujutamine perekonnas, klassis ja koolis; • dialoogide, loovtekstide koostamine ja esitamine; • rollimängud; • omaloomingulised minilavastused; • paaristöö, rühmatöö; • tunnete sõnavara rikastamine: metafoorkaardid; • probleemõpe ja uurimisõpe; • minasõnumi harjutused; • olukordade väljendamine liikumise, pantomiimide kaudu, tegevuse selgitamine ja põhjendamine; • meeskonnamängud; • kõnelemine mitmesugustes olukordades: sõbraga, täiskasvanuga, tuttavaga, võõraga, paaris, rühmas;	• Osaleb kaasloojana loovtöö valmimise protsessis. • Kujutab erinevaid karaktereid (soolised, kultuurilised, isiksuslikud erinevused). • Kasutab oma keha, miimikat ja žeste mõtete ja tunnete väljendamisel. • Juhib oma häält: muudab oma hääle tugevust, tempot ja kõrgust. • Töötab oma rolliga, keskendub tegevusele, näeb ja tunnistab oma eksimusi, korrigeerib vajadusel oma tegevust. • Oskab ja julgeb oma tundeid väljendada. • Julgeb avaldada oma arvamust ühises arutelus. • Omab sõnalise eneseväljenduse kogemusi. • Väljendab oma arvamust tänapäeva noorte maailma probleemide kohta. • On valmis välja pakkuma ideid erinevateks situatsioonimängudeks. • Tunneb põhilisi suhtlusvõtteid, oskab neid kasutada vastavalt situatsioonile.

• vestluse alustamine, jätkamine ja lõpetamine; • vestluspartnerite ja suhtlusolukorra arvestamine; • luuletuse, dialoogi või proosakatkendi mõtestatud esitamine; • elamuse, kujutluse väljendamine; • individuaal- ja grupiharjutused; • partneritunnetus; • rollimängud, mõttemängud, ülesanded tekstidega; • ümbritseva vaatlemine ja kirjeldamine: ühiskonna ja erinevate kultuuride vastu huvi äratamine; • igapäevaelu probleemidele erinevate lahenduste leidmine, oma tegevuse tagajärgede kirjeldamine ja neile hinnangu andmine.	• On valmis välja pakkuma ideid erinevateks situatsioonimängudeks, oskab leida võimalusi ideede teostamiseks. • Teeb koostööd ja arvestab teiste arvamusega. • Peab kinni kokkulepetest ja kehtestatud reeglitest. • Väärtustab kaaslaste kunstilist eneseväljendust. • Oskab tegevust kooskõlastada, leida uusi lahendusi. • Mõistab kompromisside vajalikkust. • Tunnustab ja aitab kaaslasi. • Tahab ja teeb koostööd, tegutseb erinevates rollides meeskonnas ja paaris. • Tunneb rõõmu loovast tegevusest. • Oskab oma tegevust kavandada, ülesandeid jaotada. • Hindab oma tegevust, näeb eksimusi ja tunnistab neid, vajadusel korrigeerib oma tegevust. • Analüüsib oma tööd, tõlgendab saadud teavet ja kasutab seda. • Analüüsib oma käitumist, soove ja motiive. • Arendab oma võimeid ja huvisid. • Hindab enda ja kaaslaste tegevust. • Omab adekvaatset minapilti, teab oma tugevaid ja nõrku külgi, püüab jõuda selgusele oma huvides ja püüdlustes.
• teatrikülastused, teatrikülastuste analüüs.	• Tunneb põhilisi teatriliike: õpilasteater, kutseline teater, harrastusteater ja foorumteater. • Teab teatritöö organiseerimise põhimõtteid, lavastuse tehnilist teostust: kostüüm, grimm, lavakujundus. • Analüüsib abiga lihtsamat tegevustikku.

8. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 8. klassis

- Õpetada ümbritsevat vaatlema ja sellest järeldusi tegema.
- Suunata õpilasi inimeste käitumist märkama ja analüüsima.
- Õpetada läbi mänguliste situatsioonide probleeme lahendama.
- Õpetada mõistma enda ja teiste käitumist.
- Arendada õpilaste fantaasiat ja loovust.
- Arendada väljendusoskust ja enese kehtestamisoskust.
- Anda rühmatöös võimalus olla meeskonnajuht, arendada koostööoskust.
- Arendada empaatiatunnet.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• erinevad rütmi- ja koordinatsiooniharjutused; • rühmatööd ja rühmamängud; • situatsiooni- ja rollimängud; • tähelepanu ja reageerimisharjutused; • näidenditeks ja kontsertideks ettevalmistamine; • pantomiimi harjutused; • kehakeele õpetus ja harjutused; • muusika kuulamine, muusikapalade ja videote analüüs; • erinevate seltskonna- ja lauamängude mängimine; • luuletuste lugemine ja luuletuste analüüs; • erinevaid sotsiaalsete oskuste harjutamine mängides; • sõnaseletusmängud; • filmi vaatamine, filmi analüüs tunnis.	• Areneb õpilase keskendumisvõime ja koordinatsioon. • Õpib arvestama kaaslastega erinevates situatsioonides. • Õpib enda ja kaaslaste tundeid märkama. • Areneb tähelepanu ja reaktsioon. • Paraneb esinemisoskus ja -julgus. • Oskab kasutada kehakeelt ja kaaslaste kehakeelt lugeda. • Oskab muusikat kuulata ja mõistab erinevate muusikapalade sõnumit. • Oskab oma emotsioone kontrollida, oskab mängus võita ja kaotada. • Oskab luuletusi lugeda erineva emotsiooni ja hääletooniga. Mõistab lihtsama luuletuse sisu ja mõtet. • Areneb sõnavara, eneseväljendusoskus. • Oskab filmi vaadata, filmi sisusse süveneda. Laieneb silmaring.

- teatrikülastused, teatrikülastuste analüüs.

- Tunneb põhilisi teatriliike: õpilasteater, kutseline teater, harrastusteater ja foorumteater.
- Arutleb etenduses tõstatatud probleemide üle. Seostab etenduse ja kaasaja teemasid.

Karjääriõpetus

Õppeaine kirjeldus:

Karjääriõpetust õpitakse 9. klassis üks tund nädalas. Aines „Karjääriõpetus” käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut saavutada tööjõuturul parem rakendatavus, arendavad iseseisvat otsustamisvõimet, erinevate elurollide täitmist ja elukestvas õppes osalemist. Selgitatakse välja noorte huvid, võimed, leitakse nendele toetudes sobivad töö- ja õppimisvõimalused.

Aine koosneb kolmest osast:

1. Enesetundmine aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused.
2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine soodustab sobivate valikute tegemist pärast põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet.
3. Planeerimine ja otsustamine. Õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel. Kujuneb oskus kasutada karjääriinfo materjale. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel ja elus toimetulemisel.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilased õpivad hindama elukestva õppe tähtsust: saavad teavet erinevatest edasiõppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama.

Rõhuasetused/eesmärgid

- Teadvustatakse oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist.
- Arendatakse õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi.
- Arendatakse soovi ja oskust endale eesmäärke seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda.
- Kujundatakse soovi ja valmisolekut elukestvas õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks.
- Tutvutakse erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töö-seadusandlust ning kohalikku majanduskeskkonda.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• enda huvide, võimete, oskuste kaardistamine; • õpi-, suhtlemis- ja koostööoskuste arendamine; • endale eesmärkide seadmine ja nendeni jõudmiseks tegevusplaani koostamine; • erinevate ametite/elukutsetega tutvumine. Teemad ja küsimused käsitlemiseks: • TUNNE ISEENNAST Mida mulle meeldib teha? Mis on minu tugevad küljed? Millisest tulevikus unistan, mida pean tähtsaks? • MÕTLE JA ANALÜÜSI Milliseid oskuseid sooviksin endas arendada? Mille kohta sooviksin rohkem teada saada? • KAARDISTA OMA EELISTUSED Milliseid tegevusalad ja ametid mulle huvi pakuvad? Miks? • TEGUTSE Kuidas saan sisseastumiseks ette valmistuda? Kes saab mind selle juures aidata? • OTSUSTA Mis on minu esimene valik? Mis on plaan B? Küsin arvamust inimestelt, kes mind hästi tunnevad ja keda usaldan. • UURI LISAKS Otsin infot oma eelistuste kohta. Panen kirja plussid ja miinused. Võimalusel lähen töövarjuks. Toetavad tegevused: • õppekäigud ametikoolidesse; • ettevõtte külastus; • osalemine karjääriinfoüritustel; • koostöö Töötukassaga (karjäärinõustamine, loengud).	Õpilane • on suuteline analüüsima enda isiksust; • eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega; • kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel; • teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi, erinevaid ettevõtluse vorme; • teab kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevuse valdkondi; • oskab leida infot tööturu kohta; • teadvustab ennast tulevase töötajana; • teab haridustee jätkamise võimalusi, oskab näha hariduse ja tööturu vahelisi seoseid; • teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel; • suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega; • kasutab vajaduse korral karjääriteenuseid (karjäärinõustamine, karjäärinfo vahendamine, karjääriõpe); • teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga; • omab teadmisi ja oskusi isikliku karjääriplaani koostamiseks; • saab aru oma vastutusest karjääri planeerimisel.

Arvutiõpetus

Õppeaine kirjeldus:

Arvutiõpetust õpitakse üks tund nädalas 7., 8. ja 9. klassis. Arvutiõpetuse õpetamise üldeesmärk on digiseadmete ja arvuti käsitlemise baasoskused, lähtudes igapäevastest arvuti ja interneti kasutamise vajadustest nii koolis kui ka pärastises iseseisvas elus, äratada huvi programmeerimise, robotika ja uute tehnoloogiate (3D-printerid jne) vastu.

Arvutiõpetusega taotletakse, et õpilane valdab peamisi töövõtteid arvutil infot otsides, töödeldes ja analüüsides ning tekstidokumente koostades. Õpilane teadvustab ja oskab vältida info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamisel tekkida võivaid ohte oma tervisele, turvalisusele ja isikuandmete kaitsele. Arvutiõpetuse ainekäsitus on kontsentriiline, 7. klassis õpitu juurde tullakse 8. klassis uuesti tagasi süvendatult, 9. klassis lisandub programmeerimine, arvutite hooldus ja remont. Põhirõhk on praktilisel arvutikasutusel tekstiloomeks, interneti kasutamisel infoallikana ning kooli infosüsteemi kasutamisel.

Arvutiõpetus toetab õpilase digipädevuste kujunemist, osa tegevusi on lõimitud teiste ainete õppega.

7. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 7. klassis

- Põhitaotlus on elementaarse teoreetilise mõtteviisi ja tööharjumuste kujundamine.
- Soodustada teabe iseseisva hankimise ja kasutamise oskuse kujunemist.
- Suurt tähelepanu pööratakse erinevatele tegevustele failidega.
- Tutvutakse esitluste koostamise elementaarskustega, õpetatakse piltide skaneerimist ja elementaarseid pilditöötluse võtteid ning tehakse esmatutvust programmeerimisega.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Windows-i töökeskkond: failioperatsioonid (uus kaust, kaustapuu, liikumine kaustade vahel, erinevad vaated kaustades, erinevad kettaseadmed, nime muutmine failil ja kaustal, kustutamine, otsetee, kopeerimine, lõikamine), kettaseadmed, kiirkorraldused klaviatuurilt, tähtsamad arvutikäsud inglise keeles;	MS WINDOWS TÖÖKESKKOND, FAILIOPERATSIOONID • Kasutab ja korrastab töölauda. • Muudab faili ja kausta nime. • Loob uusi kaustu. • Kopeerib, lõikab, kustutab faile ja kaustu. • Liigub soovitud kettaseadmele või kausta.

- graafika elemendid: skaneerimine, lihtsamad pilditötluse võtted (suuruse muutmine, pööramine, lõikamine, teksti lisamine);
- esitlused: erinevate slaiditüüpide kasutamine, taustade tegemine esitlusele, lisade lisamine esitlustele;
- Internet: otsingumootorid Google ja NETI, failiga kirja saatmine, netikett e-posti saatmisel, arvutiviirused;
- Zoom, MS Teams võimalused.

- Kasutab mälupulka, CD-seadet, kõvaketast ja võrguketast failide avamiseks ja salvestamiseks.
- Teab tähtsamaid klaviatuuri kiirkorraldusi (CTRL+ C, V, A)

SLAIDIESITLUSED:

- Teab slaidide esitusprogrammide otstarvet.
- Loob uue slaidiesitluse, salvestab esitlust, avab salvestatud esitlust, valib sobiva slaidi paigutuse.
- Kujundab teksti (eri stiilide ja kirjasuuruste kasutamine, rasvane, kald- ja allajoonitud kiri, loetelud).
- Lisab pilte, diagramme ja tabeleid.
- Lisab, kopeerib ja kustutab slaide.
- Kasutab vektorgraafika elemente esitluses (joonte, riskülikute, ringide ja teiste objektide joonistamine, erinevate värvide kasutamine, objekti pööramine ja suuruse muutmine, objektide grupeerimine, tekstikasti lisamine).
- Kujundab slaidile tausta.

INTERNET:

- Teab levinumaid otsingumootoreid (Neti, Google), kasutab otsingumootorit ja kataloogi info leidmiseks.
- Kopeerib linki, leheküljel olevat teksti ja pilti tekstidokumenti.
- Leiab Internetist infot, hindab seda, kasutab veebipõhist kirjavahetust (kirjaga kaasapandud faili salvestamine oma kausta, faili lisamine kirjale).
- Teab arvutiviiruste levimisviise ja nende vastu kaitsmise võimalusi ning arvestab nendega netiketiga e-kirja saatmisel.

8. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 8. klassis

- 7. klassis õpitud ja saadud teadmiste kinnistamine ning süvendamine.
- Soodustada teabe iseseisva hankimise ja kasutamise oskuse kujunemist.
- Mõjutada õpilaste väärtushinnanguid - õpilane hoidub eetiliselt valedest ahvatlustest ja ettepanekutest.
- Antakse elementaarsed teadmised arvuti riistvarast. 3D printeritest ja asjade internetist.
- Suur tähelepanu on esitluste, referaatide jms iseseisval koostamisel, vormistamisel ja oma töö esitlemisel.
- Loovtöö vormistamine vastavalt kooli kirjalike tööde nõuetele.
- Loovtöö slaidiesituse koostamine, loovtöö kaitsmine.
- Referaadi ja esitluse koostamise teemad võetakse üldjuhul teistest õppeainetest, aidates seeläbi kaasa õppeainete lõimumisele ja eduka loovtöö sooritamise ning kaitsmisele.
- Osa tundidest viiakse läbi kooli tehnoloogiaklassis (3D printimine, skaneerimine jne). Lõimumine töö- ja tehnoloogiaõpetuse tundidega

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Tekstitöötlus: Tiitelleht, referaat, automaatsisukord, lehe veerised, leheküljenumbri, päis, jalus, lehe suurus, lehe suund, kommenteerimine; • Esitus Üleminekud, animatsioonid; erinevad vajaminevad/sobivad taustad esitusprogrammis. • Tabelitöötlusprogramm Joon-, tulp-, sektordiagramm, valem, tabel • Internetiohud Küberkiusamine, arvutiviirus, viirusetõrje programm, delikaatne info. • Digisisu Plakat, e-raamat, ajaleht, Kahooti/Quizizzi õppemäng, „Kuldvillaku“-tüüpi õppemäng, prindib õpetaja abiga valmis faile koolis olevate seadmete (3D-printeri ja laserlõikuriga). • Digiturvalisus ja tervishoid	TEKSTI- JA TABELITÖÖTLUSPROGRAMMID NING ESITLUSTE LOOMINE: • kasutab iseseisvalt tekstitöötluses lihtsamaid funktsioone; loob, vormindab ja salvestab õpetaja juhendamisel ainealast (lihtsustatud) referaati; • teeb juhendamisel ekraanipilti; • loob iseseisvalt, vajadusel õpetaja abiga, esitlusi kontoritarkvaraga; • kasutab iseseisvalt lihtsamaid tabelarvutusprogrammi funktsioone INTERNET JA OHUTU SUHTLUS INTERNETIS: • kasutab vajadusel privaatselt (safe browser) sirvimisakent; • teab, et saab kasutada veebikonstaabli abi virtuaalse kiusamise korral; • selgitab, milline on turvaline parool ja kasutab turvalisi paroole

Tarkvara uuendamine. Viirusetõrjeprogrammid, turvaline internet, avalikud võrgud.	• Teab, mida tohiks ja mida mitte enda kohta internetis avaldada. DIGISISU • loob õpetaja juhendamisel digitaalset sisu (lihtsam õppemäng, animatsioon, koomiks, ristsõna), kombineerides teksti ja pilti; prindib välja enda koostatud sisu; • teab, mis on QR-kood, kuidas seda kasutada. • 3D-printimine, töövõtted ja ohutus DIGITURVALISUS JA TERVISHOID • laeb alla ja installeerib uusi rakendusi nutiseadmesse, uuendab tarkvara;
--	---

9. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 9. klassis

- Eelnevates klassides õpitud ja saadud teadmiste süvendamine.
- Oskus kasutada enamlevinud infosüsteeme/e-portaale/teenuseid.
- Elementaarsed teadmised arvuti riistvarast ja mäluühikutest, ohutu arvuti lahti võtmine ja kokkupanek.
- Õpilane loob, salvestab, jagab ja taasesitab erinevat digitaalset sisu, vajadusel kasutab õpetaja abi.
- Kirjeldab ja väldib digivahendi kasutamisest tekkida võivaid ohte tervisele.
- Tuvastab ja lahendab lihtsamaid tehnilisi probleeme digiseadmetega ja küsib abi.
- On teadlik digitaalse jalajälje kujunemisest.
- Peale valdavalt individuaalsete ülesannete viiakse läbi tööd rühmades.
- Osa tundidest viiakse läbi kooli tehnoloogiaklassis (3D printimine, skaneerimine jne). Lõimumine töö- ja tehnoloogiaõpetuse tundidega

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Veebikeskkonnad; Suhtlemine internetis, turvaline e-posti manuste avamine., veebikelmus, intellektuaalne omand, seksuaalse sisuga tekstisõnumite, fotode või videote saatmine, internetiohud,	INTERNET JA OHUTU SUHTLUS INTERNETIS; • selgitab kahekordse autentimise mõtet ja vajalikkust; • jagab loodud sisu erinevates piiratud kasutajaskonnaga veebikeskkondades, kasutades vajadusel õpetaja abi.

arvutiviirus, viirusetõrje, programm, delikaatne info. Autoriõiguste kaitse internetist saadud pildi- ja videoklippide taaskasutamisel. Autorile viitamine ja litsentsid.

- **E-teenused;** infosüsteem, riigi e-portaalid, ID-kaart, digitaalne Allkiri, isikukood. eesti.ee postiaadress kui ametlik suhtluskanal riigiga.
- **Digisisu;**
Arvutigraafika, vektor- ja rastergraafika..
3D-mudelid: 3D-kujundite omadused. 3D-kujundi Loomine, 3D-objektide modelleerimine 3D-printimiseks, 3D-printimine, Töövõtted ja ohutus, skannerid, skaneerimine, helitöötlusprogrammid filmimine, videotöötlusprogramm (Movie Maker)ja selle võimalused – teksti, pildi, heli, ja videoklippide montaaž.
- **Programmeerimine;**
Käsud, plokk skeemid, valikud (kui-siis), kordused, plokid, asjade internet.
- **Digiturvalisus ja tervishoid**
Tarkvara uuendamine, viirusetõrjeprogrammid, tulemüür, probleemilahendus, rakenduste poed (Google Play, App Store). ergonomiline arvutikasutus.

- teab arvutiviiruste ja pahavara levimise viise;
- selgitab, kuidas kujuneb digitaalne jalajälg;
- teab, mida võib ja mida ei tohi internetis jagada; teab, et internetti pandud infot ei pruugi saada kustutada
- teab intellektuaalsest omandist ja selle kaitsest E-TEENUSED;

Oskab digitaalselt dokumenti allkirjastada ja avada.
Kasutab erinevaid riigipoolseid infosüsteeme/e-portaale/teenuseid (õpetaja abiga)

DIGISISU

- valmistab õpetaja abiga ette faile koolis olevate seadmete (3D-printer, laserlõikus) ja prindib/lõikab detaili välja.,
- loob õpetaja juhendamisel 3D-joonistust/kujundeid
- tuleb õpetaja abiga toime lihtsama videotöötlusprogrammi kasutamisega;
- lisab juhendamisel videoklipile heli, pildi;
- oskab juhendamisel teha ekraanisalvestust;
- kombineerib õpetaja juhendamisel teksti, heli ja videot, kasutades lihtsamaid üleminekuid.

ROBOOTIKA JA PROGRAMMEERIMINE

- lahendab lihtsa programmeerimisülesande mõnes programmeerimiskeskkonnas või seoses robotitega; selgitab õpetaja abiga lihtsa programmi sisu;

DIGITURVALISUS JA TERVISHOID

- pöörab tähelepanu arvuti ja nutiseadme turvalisele kasutamisele (viirusetõrje kasutamine);
- teab, kuidas mobiilset internetti turvaliselt teistega jagada
- laeb alla ja installeerib uusi rakendusi nutiseadmesse, uuendab tarkvara.

Sotsiaalsete oskuste treening

Õppeaine kirjeldus:

Sotsiaalseid oskusi õpetatakse 3.-5. klassis 1 tund nädalas kogu õppeperioodi jooksul. Valikaine eesmärk on arendada õpilastes suhtlemis-, koostöö- ja eneseregulatsiooni oskusi, et toetada nende toimetulekut koolis, kodus ja kogukonnas. Rõhk on praktilistel tegevustel, analüüsil ja arutelul. Õpilase õpitulemuste saavutamist hinnatakse mitmeeristavalt: seatud lävendi ületamist väljendatakse sõnaga „arvestatud“ (A) ning sellest madalamat taset ehk ebapiisavat tulemust väljendatakse sõnaga „mittearvestatud“ (MA).

3. klass

Rõhuasetused/eesmärgid 3. klassis

- oskus kuulata ja arvestada teistega;
- väljendada oma tundeid sobival viisil;
- lahendada konflikte rahumeelselt;
- teeb koostööd ja jagab vastutust;
- tunneb ja järgib sotsiaalseid reegleid.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Mina ja teised - tunded ja nende väljendamine, sõnastamine, rahunemine. Milline ma olen? Me kõik oleme erinevad. Mäng. Joonistamine. • Minu tunded - tunnete tähestik, milliseid tundeid sa tead? miks tunded on vajalikud? Tunnetel on erinevad nimed. Viha ja selle kontroll - Viha kontrolli lihtsad võtted. Mäng.Viha termomeeter, viha kaart. • Minu emotsioonid - mis on emotsioon? Tugevad tunded. Tutvme 5 põhilise emotsiooniga - rõõm, kurbus, hirm,	Õpilane • õpib ennast kirjeldama ja ka klassikaaslast kuulama; • oskab nimetada põhilisi tundeid; • mõistab tunnete olulisust; • oskab aru saada hääletoonis olevatest tunnetest; • oskab algtasemel kontrollida oma viha ja teab, kuidas kasutada selleks lihtsaid võtteid;

viha, armastus. Meisterdamine ilmekad näod, tööleht: erinevad emotsioonid. Minu hoiakud. Kiidan klassikaaslast. Kuidas kiita? Harjutused - “Kiidud” (kasutades VEPA- põhiskirjalikku kiitmist). Mäng, analüüs.	- oskab nimetada 5 põhilist emotsiooni; - oskab iga klassikaaslase kohta midagi head öelda; - on omandanud esialgsed arusaamad tunnetest ja emotsioonidest.
--	---

4. klass

Rõhuasetused/eesmärgid 4. klassis

- arendada õpilaste õpioskusi;
- tõsta õpilaste enesehinnangut;
- arendada positiivset suhtumist iseendasse ja kaasõpilastesse;
- õpetada koostööd klassikaaslastega.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
- Mina ja minu tunded. Tunded või emotsioonid - mis need on? Analüüs. - Mis muutus sinu kooli tulekul? Arutleme – mis muutus, kui tulime kooli. Kas need muutused on meile meeldivad või need ei meeldi? Miks? Analüüs. - Miks on muutused vajalikud? Igal muutusel on põhjus ja sellel on ka tagajärg. Otsime tähtsaid muutusi meie elus ja seletame, mis seda põhjustas ja kuidas on see meid mõjutanud. Mäng. Analüüs.	Õpilane - oskab analüüsida oma meeleseisundeid; - oskab nimetada muutusi seoses tema kooli tulekuga; - oskab sõnastada lihtsamaid muutuste põhjus-tagajärgi ja tuua enda kohta näiteid; - saab aru, mis on probleem, ja oskab tuua eakohaseid näiteid; - saab aru, millised käitumise iseärasused võivad tekitada probleeme;

● Miks tekivad probleemid? Mis on probleem? Kas kõik erimeelsused on probleemid? Probleemi erinevad etapid. Mäng. ● Kuidas probleeme lahendada? Probleemi lahendamise etapid. Probleemi lahendamise võimalused. Situatsiooni-ülesanded, analüüs. ● Sõprus ja koostöö. Mis on sõprus? Kes on sõber? Mida sõprus tähendab? Milline sõber sa oled? Usaldus, abivalmidus, meeskonnatöö. Analüüs. ● Konfliktide lahendamine. Mis on konflikt? Millest võivad konfliktid tekkida? Kuidas konflikte lahendada/ära hoida? Rahumeelsete lahenduste leidmine. Situatsiooni-ülesanded, analüüs.	● omandab teadmisi lihtsamates konflikti lahendamise võimalustest.
---	--

5. klass

Rõhuasetused/eesmärgid 5. klassis

- tunneb ära oma tunded ja oskab neid väljendada;
- tuleb toime konfliktidega;
- on õppinud uusi toimetulemise oskusi seoses tunnete ja konfliktidega.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
• Enesehinnang. Milline ma olen? Milline ma ei ole? Mulle meeldib? Analüüs • Positiivsed mõtted. Minu positiivsed mõtted? Millised on positiivsed mõtted? Tööleht ja analüüs. • Mina ja teised - enesetunnetus, erinevused ja sarnasused. Analüüs. • Emotsioonidega toimetulek. Milliseid emotsioone tead? Mis tekitab tugevaid emotsioone? Tööleht. • Tunnete äratundmine ja sõnastamine, kuulamisoskus. Analüüs. • Sõprus ja koostöö. Mis on sõprus? Kes on sõber? Mida sõprus tähendab? Milline sõber sa oled? Usaldus, abivalmidus, meeskonnatöö. Analüüs. • Konfliktide lahendamine. Mis on probleem? Millest võivad probleemid tekkida? Kuidas probleeme sõnastada? Kuidas probleeme lahendada/ära hoida? Rahumeelsete lahenduste leidmine. Situatsiooniülesanded, analüüs. • Mis on vastutus? Miks peab „sõna pidama“? Kokkuleppe sõlmimine. Analüüs. • Kokkuleppest kinnipidamine. Miks peab kokkulepetest kinni pidama? Analüüs. • Vastutuse võtmine Kuidas võtta vastutus oma tegude eest? Analüüs.	Õpilane • oskab ennast hinnata; • oskab mõelda positiivselt; • oskab märgata kaaslaste erinevusi ja sarnasusi; • tunneb ära oma tunded ja oskab neid sõnastada; • oskab kuulata teisi; • oskab teistega arvestada; • mõistab, mis on vastutus ja oskab tuua eakohaseid näiteid; • saab aru, mis on kokkulepe ja oskab tuua eakohaseid näiteid; • saab aru kokkuleppest kinnipidamise olulisusest ja oskab tuua eakohaseid näiteid; • oskab välja tuua erinevaid emotsioone ja olukordi, kus emotsioonid tekivad; • saab aru oma vastutusest kokkuleppes ja oskab tuua eakohaseid näiteid; • saab aru, kuidas on omavahel seotud vastutus ja kokkulepe ja oskab tuua eakohaseid näiteid; • teab, mis on vastutus, saab aru mis on kokkulepe ja kuidas kokkuleppest kinni pidada;

- Kokkuleppe ja vastutuse seos. Kuidas on omavahel seotud kokkulepe ja vastutus. Analüüs.
- Otsustamine. Mis olukordades tuleb otsustada? Milliseid otsuseid tehakse? Üldised sotsiaalsed oskused. Olukordade kirjeldus, situatsioonide analüüs.

- õpilane teab otsustamise vastutust ja analüüsib olukordi, kus tuleb otsuseid teha.